

D ů v o d y:

Dovolací důvod podle §u 503 čís. 4 c. ř. s. není opodstatněn. Bylo zjištěno, že dům žalovaných byl dne 9. dubna 1924 postižen požárem a nastala tedy kromobyčejná náhoda, jakou má na mysli ustanovení §u 1104 obč. zák., které výslovně uvádí také oheň (požár), jako typický případ kromobyčejných náhod. Byl-li předmět nájmu postižen požárem a touto kromobyčejnou nehodou dosavadní nájemní užívání bytu žalobkyni úplně znemožněno, takže musel býti jí vyklizen, nemá dovolatelka právního nároku vůči žalovaným, by jí byt znovu zřídili a v užitelném stavu odevzdali (§ 1104 obč. zák.). Nesejde na tom, zda by bylo lze, byt do užitelného stavu znovu uvést, ježto zákou v §u 1104 obč. zák. sprostil pronajímatele této povinnosti. Dovolání jest na omylu, míníc, že lze tu použiti ustanovení §u 1096 obč. zák. Toto ukládá pronajímateli povinnost k udržování předmětu nájmu ve stavu užitelném vlastním nákladem pouze v mezích obyčejných případů nahodilého poškození, nikoli při náhodách kromobyčejných. Mylným jest i právní náhled dovolatelčin, že pronajímatel jest sprostěn povinnosti ku znovuzřízení bytu jen, když dům byl požárem úplně zničen. Naopak, z ustanovení §u 1105 obč. zák. 1. věty a její souvislosti s §em 1104 obč. zák. (slova »při takové náhodě«) jasně plyne, že pronajímatel nemá povinnosti ku znovuzřízení předmětu nájmu, ani když by ho bylo lze omezeně užívat.

Čís. 5234.

Ředitelství státního dluhu jest oprávněno ku stížnosti při umořování dluhopisů rakouských válečných půjček.

Pro umoření dluhopisů rakouských válečných půjček jest příslušným okresní soud (§ 115, odstavec čtvrtý j. n.).

Umoření listin (cís. nařízení ze dne 31. srpna 1915, čís. 257 ř. zák.).

Po podrobném vyšetření věci lze vydati současně první dotaz i veřejnou vyhlášku. I v případě §u 8 dostačí stanovení jednorozční lhůty od uveřejnění vyhlášky, byl-li cenný papír splatným již před uveřejněním vyhlášky.

(Rozh. ze dne 25. srpna 1925, R II 186/25.)

K návrhu toho, jemuž se ztratily válečné půjčky i s kupony, zavedl soud první stolice (okresní soud v Ž.) řízení, by cenné papíry byly prohlášeny bezúčinnými a vyzval usnesením ze dne 30. dubna 1925 majitele těchto papírů, by je do jednoho roku soudu předložil, jinak že budou po uplynutí jednorozční lhůty prohlášeny bezúčinnými. Ku stížnosti Ředitelství státního dluhu v Praze rekursní soud napadené usnesení potvrdil. D ů v o d y: Odstavce prvního §u 115 j. n. nemůže býti v tomto případě použito, poněvadž úvěrní knihy o státních dluhopisech rakouských válečných půjček nejsou vedeny v tuzemsku, a dle §u 1 cís. nař. ze dne 31. srpna 1915, čís. 257 ř. zák. návrhové byl oprávněn a tuzemského soudu žádati o prohlášení bezúčinnosti těchto

úpisu, když toto místo zákonné mluví o listinách vůbec, tedy i listinách takových, při nichž povinný jest v cizozemsku. Proto právem první soud považoval se dle odstavce čtvrtého Šu 115 j. n. příslušným. Pro názor stěžovatelův, že soud mohl vydati vyhlášku teprve, když povinný zodpověděl první dotaz soudu, není v zákoně opory. § 5 cit. nař. pouze stanoví, že zavedení řízení jest veřejně vyhlásiti, aniž by předpisoval, že může se tak státi teprve po vydání prvního dotazu. Z té okolnosti, že v Šu 4 cit. nař. není ustanoveno, že povinný má dotaz zodpověděti do určité lhuty nebo že nezodpovědění jeho jest spojeno s určitými následky, jest usuzovati, že není závady, by vyhláška nebyla vydána současně. Neboť jinak by po případě její vydání bylo vůbec nemožno. První soud učinil dotaz na ministerstvo financí, které dle svého dopisu ze dne 21. října 1924, uvedeného ve výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 5. ledna 1925, toto stanovisko uznává. Dle Šu 5 cit. nař. není třeba, by ve vyhlášce byla uvedena doba, kdy o umoření bylo požádáno, nýbrž jest tam pouze označiti navrhovatele, čehož také první soud dbal. Nelze dále přisvědčiti stěžovateli, že první soud měl ve vyhlášce určití odpovědnou lhůtu co do jejího počátku i konce. § 5 cit. nař. toho nepředpisuje, nýbrž ustanovuje pouze, že má do vyhlášky býti pojata lhůta odpovědní. Jaká jest tato lhůta, ustanovuje § 7 cit. nař., aniž by v něm byla zmínka o jejím začátku a konci. Dostačilo tedy, když ve vyhlášce byla uvedena lhůta Šu 7, čís. 1, t. j. 1 rok. Začátek a tedy i konec lhuty té jest upraven v Šu 8 cit. nař., takže na základě jeho jest každému jasno, od kdy lhůta ve vyhlášce uvedená se má počítati.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Ředitelství státního dluhu v Praze.

D ů v o d y:

Ředitelství státního dluhu v Praze opírá své oprávnění k podanému mimořádnému dovolacímu rekursu o ustanovení Šu 7 čís. 11 vládního nařízení ze dne 23. března 1921, čís. 109 sb. z. a n., zmocňující je ku spoluúčinkování při umořování státních dlužních úpisu a kuponu. Rakouská válečná půjčka, o jejíž umoření jde, není sice československým státním dlužním úpisem, a nenáleží do správy a působnosti Ředitelství státního dluhu, nelze však přehlédnouti, že českoslovenští majitelé válečných půjček, vydaných bývalým rakouským státem, mají podle zákonů čís. 417 1920 a 216 1924 za určitých podmínek nárok na jejich výměnu za dluhopisy IV. státní půjčky československé nebo tříprocentní odškodňovací dluhopisy a pro tuto souvislost se státním dluhem československým nelze Ředitelství státního dluhu upřít právo, by příkázanou mu působnost při umořovacím řízení ohledně československých státních dlužních úpisů nevykonávalo i ohledně rakouských válečných půjček, které jsou v majetku československém. Z týchž důvodů nutno však československým majitelům rakouských válečných půjček přiznati oprávnění, by se podle cís. nař. ze dne 31. srpna 1915, čís. 257 ř. zák. a Šu 1 j. n. domáhali u tuzemských řádných soudů jejich umoření, zvláště když případné umoření listin rakouskými soudy po převratu nemůže míti proti tuzemským zavázaným stranám právního účinku. Neprávem

setrvává proto dovolací rekurs při názoru, že příslušným ku navrženému provedení umořovacího řízení ohledně čtyř dluhopisů IV. válečné půjčky jest dle prvního odstavce Šu 115 j. n. jedině zemský soud ve Vídni, poněvadž se v jeho obvodu vedou příslušné úvěrní knihy. Jako všechny jiné československé zákony, má i jurisdikční norma od převratu platnost pouze v tuzemsku, nemůže tedy určovati příslušnost cizozemských soudů a přikazovati jim ku vyřizování československé právní záležitosti. První odstavec Šu 115 j. n. platí od převratu pro československé státní dlužní úpisy, jichž úvěrní knihy se vedou v tuzemsku, nikoliv však pro rakouské válečné půjčky, jichž úvěrní knihy jsou v cizozemsku. Pro nedostatek zvláštního jiného předpisu platí ohledně nich všeobecný předpis čtvrtého odstavce Šu 115 j. n. a jest tedy příslušným okresní soud, v jehož obvodě má navrhopatel svůj obecný soud ve věcech sporných. Okresní soud v Ž. jest pro provedení navrženého umořovacího řízení předmětně i místně příslušným. Bezpočstatny jsou i výtky, které dovolací rekurs činí posavadnímu řízení, tvrdě, že nevyhovuje předpisům císařského nařízení ze dne 31. srpna 1915, čís. 257 ř. zák. Podle Šu 16 nesp. pat. mohly by jen tehdy vésti ku změně napadeného usnesení, kdyby byla jimi prokázána zřejmá nezákonnost nebo zmatečnost. Nejvyšší soud jich v řízení neshledal. Podle §§ 4 a 5 cit. císařského nařízení nejsou vydání a platnost veřejné vyhlášky podmíněny zodpověděním prvního dotazu závazanou stranou, není tedy protizákonností, že první soud po podrobném vyšetření věci první dotaz i veřejnou vyhlášku vydal současně. Určení opovědní lhůty k námitkám ve veřejné vyhlášce na jeden rok vyhovuje předpisu Šu 7 čís. 1 cit. zák. Podle Šu 8 počíná tato lhůta dnem prvního uveřejnění, nebylo tedy třeba její počátek blíže označiti. I kdyby se mělo za to, že se na opovědní lhůtu vztahuje v tomto případě předpis Šu 8, že totiž nesmí skončiti dříve, než uplyne rok ode dne dospělosti posledního vydaného kuponu a jistiny, dostačilo ustanovení jednoroční lhůty od uveřejnění vyhlášky, neboť IV. válečná půjčka i poslední vydané její kupony byly splatny již před uveřejněním vyhlášky, totiž 1. června 1923. Dovolací rekurs odůvodňuje navrhované zrušení vyhlášky také ještě nebezpečím majetkové škody, která by prý mohla vzejíti z případného povolení umoření finanční státní správě a soudci. Jaké bude konečné soudní rozhodnutí o umořovacím návrhu, není dnes ještě známo, v každém případě bude na soudu, aby při něm dbal pouze zákona, bez ohledu na zájem navrhovatele a státní správy.

Čís. 5235.

Vede-li se exekuce vmucenou správou závodů továrních, dlužno dříve vydati zákaz dle Šu 331 ex. ř., by se povinný zdržel všelikého nakládání s právem (zabavení). Zákaz ten nelze nahraditi zákazem, by nenakládal s užitky závodu dle Šu 99 ex. ř.

Dříve, než se rozhodne o zpeněžení zabaveného práva, jest slyšeti dlužníka i vymáhajícího věřitele (druhý odstavec Šu 331 ex. ř.).

(Rozh. ze dne 25. srpna 1925, R II 236/25.)